

Tantárgy neve: Nyelv, kultúra, társadalom	Kódja: LMB_MA113K2	Kreditszáma: 2
--	---------------------------	-----------------------

A tanóra típusa (ea./szem./gyak./konz.) és száma: **ea.**

Az értékelés módja (kollokvium/gyakorlati jegy/egyéb): **kollokvium**

Tantárgyleírás

Oktatási cél:

- A nyelv, kultúra és társadalom hármasszféra összefüggéseinek, kapcsolatának és a tanári pálya szempontjából releváns vonatkozásainak a mélyreható ismerete, gyakorlati perspektívák megnyitása.
- A magyartanári munkához elengedhetetlen ismeretek közvetítése a szociolingvisztika alapvető eredményeiről, szemléletéről, a nyelvi változatosságról, a nyelvhasználat és identitás összefüggéseiről.

Kialakítandó / fejlesztendő kompetenciák:

- Kommunikatív kompetencia: a helyzetfüggő változatok használatának képessége
- a nyelvi változatok iránti érzékenység, a nyelvi különbségek toleráns kezelésének képessége, nyelvi tolerancia

Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:

Hét	Tananyag
I. Neptun	Bevezetés, bemutatkozás, a kurzus tematikájának ismertetése. A kurzus tartalma, teljesítésének feltételei.
	Nyelvészeti alapfogalmak a nyelv, társadalom és kultúra kapcsán. Nyelv, kultúra, társadalom fogalomrendszere.
	Nyelvi ideológiák, nyelvi babonák, nyelvi tévhitek.
	Nyelvi ideológiák, nyelvi babonák, nyelvi tévhitek a gyakorlatban
	Standard és nem standard nyelvváltozatok, nyelvi formák és azok viszonya
	Kétnyelvűség és kettősnyelvűség határon innen és túl.
	A nyelvi hátrány különböző fajtái és jogi háttere
	A nyelv, társadalom és oktatás összefüggésrendszere
	A helyesírás és a társadalom kapcsolata
	Nyelvi kultúra, nyelvi agresszió, nyelvi illem.
	Kurzus zárása: tapasztalatok összegzése, értékelés

Oktatásszervezés:

- Jelenléti oktatás

A kurzus teljesítésének a feltételei:

- Vizsga a kurzus anyagából VAGY**
- Résztétel a teljes kurzuson és gyűjtőmunka és elemzés elvégzése (l. alább részletesen)**

Gyűjtőmunka és elemzés

Keressen egy olyan Facebook-posztot vagy más közösségi oldalon található tartalmat, amely alatt legalább 12 hozzászólásban helyesírási vagy nyelvhelyességi kérdések kapcsán vitáznak. Írja le az esetet, az elérhetőségét, a vita tárgyát és a saját észrevételeit, reflexióit! Továbbá írja le, milyen nyelvi ideológiák jelennek meg a hozzászólásokban! Az elemzés terjedelme min. 6000 karakter legyen.

Kötelező irodalom:

Kiss Jenő 1995. Társadalom és nyelvhasználat. Budapest. Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9789631927894

Kontra Miklós (szerk.) 2003. Nyelv és társadalom a rendszerváltás kori Magyarországon. Osiris Kiadó. Budapest. ISBN 9633894190

Lanstyák István 2011. A nyelvi ideológiák néhány általános kérdéséről.

URL: http://dragon.unideb.hu/~tkis/li_nyelvi_ideol_alt_kerd.pdf

Sándor Klára (szerk.), Nyelv, nyelvi jogok, oktatás. Szeged. JGyF Kiadó. ISBN 9789639167421

Trudgill, Peter 1997. Bevezetés a nyelv és társadalom tanulmányozásába. Szeged. ISBN 9637171738

Wardhaugh, Ronald 1995. Szociolingvisztika. Budapest. Osiris Kiadó. ISBN: 9633790468

Ajánlott irodalom:

Jánk István 2019. Nyelvi előítélet és diszkrimináció a magyartanári értékelésben. Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara.

Kiss Jenő 2000. Magyar nyelvjárási beszélők anyanyelvi tetszési indexéhez. Magyar Nyelvőr 124/4: 465–468.

Kiss Jenő 2001. Magyar dialektológia. Osiris Kiadó, Budapest.

Kontra Miklós 2006. A magyarországi magyar nyelvhasználat variabilitásáról. In: Kiefer Ferenc – Siptár Péter (szerk.): Magyar nyelv. Akadémiai Kiadó, Budapest, 577–594.

Kontra Miklós 2016. Hatalom és nyelv. Magyar Tudomány 2016/6: 651–659.

Lanstyák István 2015. A standardizálás mint nyelvalkító tevékenység. Fórum Társadalomtudományi Szemle 17: 27–56.

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Jánk István

Az oktató fogadóórájának időpontja, helye és a bejelentkezés módja: Líceum A-306, szerdánként 13:30-15:00 (előzetes egyeztetés ajánlott)

Az oktató által előnyben részesített elérhetőség: jank.istvan@uni-eszterhazy.hu